

GÓLYAHÍR BÖLCSŐDE

HELYI SZAKMAI PROGRAMJA

2023

AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Fenntartó neve:	Sülysáp Város Önkormányzata
Fenntartó címe:	2241 Sülysáp, Szent István tér 1.
Intézmény neve:	Gólyahír Bölcsőde
Székhelye:	2241 Sülysáp, Szilvafasor utca 1.
Telefon:	29/436-304; 30/986-78-43
Honlap:	www.sulysapbolcsi.hu
Alapító okirat száma:	2018/BÖLCSŐDE/2.
Működési engedély száma:	XIV-C-001/2855-5/2012.
A programért felelős neve:	Kernács Éva
A program érvényessége:	2023. november 1–től visszavonásig
Szakágazat száma, megnevezése:	889110 Bölcsődei ellátás

Szakmai Program

Tartalom

A SZAKMAI PROGRAM AZ ALÁBBI TÖRVÉNYI ÉS SZAKMAI AJÁNLÁSOKNAK FELEL MEG	5
1 BEVEZETŐ	7
1.1 SÜLYSÁP BEMUTATÁSA	7
1.2 A BÖLCSŐDE BEMUTATÁSA.....	7
1.3 A BÖLCSŐDE PEDAGÓGIAI HITVALLÁSA.....	8
1.4 AZ INTÉZMÉNY MŰKÖDTETÉSÉNEK CÉLJA, FELADATA.....	8
1.4.1 A bölcsőde célja	8
1.4.2 A bölcsőde feladata	9
1.5 AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA	9
1.6 AZ INTÉZMÉNY MINŐSÉGPOLITIKÁJA.....	11
1.7 AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐ SZEMÉLYEK JOGAINAK VÉDELMEVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK.....	11
2 A BÖLCSŐDEI NEVELÉS ALAPELVEI	14
2.1 A CSALÁD RENDSZERSZEMLELÉTŰ MEGKÖZELÍTÉSE	14
2.2 A KORAGYERMEKKORI INTERVENCIÓS SZEMLELÉLET BEFOGADÁSA	14
2.3 A CSALÁDI NEVELÉS ELSŐDLEGES TISZTELETE	14
2.4 A KISGYERMEKI SZEMÉLYISÉG TISZTELETE.....	15
2.5 A KISGYERMEKNEVELŐ SZEMÉLYISÉGÉNEK MEGHATÁROZÓ SZEREPE	15
2.6 A FOKOZATOSSÁG MEGVALÓSÍTÁSA	15
2.7 A BIZTONSÁG ÉS STABILITÁS MEGTEREMTÉSE	16
2.8 EGYÉNI BÁNÁSMÓD ÉRVÉNYESÍTÉSE	16
2.9 GONDOZÁSI HELYZETEK KIEMELT JELENTŐSÉGE	16
2.10 A GYERMEKI KOMPETENCIAKÉSZTETÉS TÁMOGATÁSA.....	17
3 A BÖLCSŐDEI NEVELÉS FELADATAI	17
3.1 A CSALÁDOK TÁMOGATÁSA, ANNAK ERŐSSÉGEIRE ÉPÍTVE A SZÜLŐI KOMPETENCIA FEJLESZTÉSE	17
3.2 EGÉSZSÉGVÉDELME, AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD MEGALAPOZÁSA	18
3.3. AZ ÉRZELMI ÉS TÁRSAS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE	18
3.4. A MEGISMERÉSI FOLYAMATOK FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE.....	19
4 A BÖLCSŐDEI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI, MÓDSZEREI.....	20
4.1 BÖLCSŐDE „KÖSTOLGATÓ”	20
4.2 SZÜLŐI ÉRTEKEZLET.....	20
4.3 EGYÉNI BESZÉLGETÉS.....	20
4.4 SZÜLŐCSOPORTOS BESZÉLGETÉS.....	20
4.5 INDIREKT KAPCSOLATTARTÁSI FORMÁK	21
4.6 CSALÁDLÁTOGATÁS	21
4.7 A GYERMEK FOGADÁSA, ÁTADÁSA	21
4.8 BESZOKTATÁS.....	22
4.9 SAJÁT KISGYERMEKNEVELŐ RENDSZER	23
4.10 GYERMEKCSOPORTOK SZERVEZÉSE.....	23
4.11 NAPIREND	25
4.12 ÜNNEPEINK, HAGYOMÁNYOK	28
5 TÁPLÁLKOZÁS	29
5.1 A KISGYERMEKEK ÉLELMEZÉSE.....	29
5.2 CSECSEMŐTÁPLÁLÁS.....	29
6 TÁRGYI FELSZERELTSÉG	30
7 SZEMÉLYI FELTÉTELEK	31
7.1 KÉPZETT SZAKEMBEREK	31

Szakmai Program

7.1.1	Szakképesítést igénylő:.....	31
7.1.2	Szakképesítést nem igénylő:.....	31
8	A BÖLCSŐDEI NEVELÉS FŐBB HELYZETEI.....	32
8.1	GONDOZÁS	32
8.2	JÁTÉK.....	32
8.3	MONDÓKA, ÉNEK.....	32
8.4	VERS, MESE	33
8.5	ALKOTÓ TEVÉKENYSÉGEK	33
8.6	EGYÉB TEVÉKENYSÉGEK	34
8.7	MOZGÁS	34
8.8	TANULÁS	34
8.9	KAPCSOLATTARTÁSOK	35
8.10	A BÖLCSŐDEI HÁLÓZATON BELÜL.....	35
8.11	BÖLCSŐDE ÉS ÓVODA KAPCSOLATA	35
8.12	EGYÉB KAPCSOLATOK	35
9	SAJÁTOS FELADATOK	36
9.1	GYERMEKVÉDELEM.....	36
9.2	EGÉSZSÉGVÉDELEM	36
9.3	GYÓGYSZERELÉS.....	36
9.3.1	<i>Gyermekfogászati prevenció</i>	<i>36</i>
9.3.2	<i>Levegőzés</i>	<i>37</i>
10	DOKUMENTÁCIÓ.....	38
10.1	INTÉZMÉNYVEZETŐ ÁLTAL VEZETETT DOKUMENTÁCIÓ:	38
10.1.1	<i>Gyermekekről</i>	<i>38</i>
10.1.2	<i>Dolgozókról.....</i>	<i>38</i>
10.1.3	<i>Egyéb</i>	<i>38</i>
10.1.4	<i>Kisgyermeknevelők által vezetett dokumentációk</i>	<i>39</i>
10.2	ÉLELMEZÉSVEZETŐ ÁLTAL VEZETETT DOKUMENTÁCIÓ.....	39
11	MELLÉKLETEK.....	40

A szakmai program az alábbi törvényi és szakmai ajánlásoknak felel meg

- 1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról (adatvédelmi törvény)
- 281/1997. (XII.23) Kormányrendelet a Működési engedélyek kiadásáról
- 1997. évi XXXI. törvény: A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 235/1997 (XII.17.) Kormányrendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 257/2000. (XII.26.) Kormányrendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 259/2002. (XII.18.) Korm. rendelet a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekvédelmi vállalkozói engedélyezéséről
- 328/2011. (XII. 29.) Korm. Rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 8/2000 (VIII.4) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásba vételéről
- 9/2000 (VIII.4) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- ENSZ Emberi jogok nyilatkozata
- ENSZ Egyezmény a gyermek jogairól
- 1991. évi LXIV törvény ENSZ Egyezmény a gyermekek jogairól
- 1993. évi III. törvény: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről

Szakmai Program

- 369/2013. (X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- az Európai Tanács Miniszterek Bizottsága Rec. (2002) 8-as ajánlása a tagállamok számára a napközbeni kisgyermekellátásról
- Az Emberi Erőforrások Minisztériumának 6/2016. (III.24.) a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30) NM rendelet
- 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelete a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás egészségügyi előírásokról
- 2017. évi CXLIX. törvény
- 2011.évi CXC. tv. A nemzeti köznevelésről
- Módszertani levél: A bölcsődei nevelés- gondozás szakmai szabályai, 2012.

1 Bevezető

1.1 Süllysáp bemutatása

Süllysáp Budapesttől keletre, a Gödöllői-dombság nyúlványainak végén helyezkedik el az Alsó-Tápió völgyében, szép földrajzi fekvésű környezetben. Szelíd dombok, jó termőföldek, halastavak, az Alsó-Tápió és a Sári-patak teszik érdekessé és széppé. Két régi falu, Tápiósáp és Tápiószőlő, 1950-ben egyesült. 1954-ben az egyesítésük megszűnt, majd 1970-ben ismét létrejött belőlük Süllysáp. 2013. július 15. napján kapott városi címet az addig nagyközségként működő Süllysáp. Lakossága közel 8500 fő.

Süllysáp fiatalos város, ahol nagyon sok kisgyermekes család él. Ennek megfelelően 4 helyi óvoda, 2 általános iskola, és egy bölcsőde igyekszik kiszolgálni a családok igényeit. A település rendelkezik felnőtt-, és gyermekorvosi, fogászati rendelővel, védőnői szolgálattal. A kisgyermekes anyukáknak baba-mama klubbal, ringató foglalkozásokkal igyekeznek színesebbé tenni a hétköznapi életet. A Wass Albert Művelődési központ minden korosztály számára kínál színvonalas előadásokat, programokat.

1.2 A bölcsőde bemutatása

A Gólyahír Bölcsőde Süllysáp város szívében, családi házas övezetben található. Az intézmény uniós pályázati forrásból épült. A süllyási Gólyahír Bölcsőde 52 férőhelyen, 4 csoportban biztosítja 20 hetes kortól 3 éves korig, illetve a harmadik életév betöltését követő augusztus 31-ig a kisgyermekek rugalmas, innovatív napközbeni ellátását.

Budapest vonzáskörzetében nagymértékben jellemző a népesség növekedése, és az ezzel együtt járó gyermek létszám növekedése. Süllysáp és környékén, a 3 év alatti gyermekek napközbeni ellátása nem volt biztosított. Az előzetes lakossági közvélemény kutatások is alátámasztották a bölcsőde szükségességét.

Bölcsődénk 2011. január 1-én nyitotta meg kapuit. A földszintes épület két gondozási egységből, két áradóból, két fürdőszobából és egy-egy játszóudvarból áll. A játszóudvar a csoportszobákhoz kapcsolódik. A gyermekek télen, nyáron sok időt tölthetnek a szabadban. A fedett terasznak, korlátnak köszönhetően esős időszakokban is megoldott a gyermekek levegőztetése. A bölcsőde saját főzőkonyhával rendelkezik, így napi szinten alkalmazkodni tudunk a kisgyermekek igényeihez, étkezési szokásaihoz, a csecsemőkorúak eltérő

napirendjéhez, és a diétás gyermekek étrendjéhez. Az intézményhez egy nagyobb közösségi helység is tartozik, melyet rossz idő esetében tornaszobának használunk, emellett több foglalkozásnak is helyet ad. Mint Baba-Mama Klub, Angol foglalkozás, Felnőtt Torna, Kézműves Foglalkozás. És terveink között szerepel játszóház kialakítása is.

1.3 A bölcsőde pedagógiai hitvallása

Nevelési nézeteink az alábbi idézettel foglalhatók össze

„A szeretet olyan, mint a gyógyszer, nem jutalom. Nem annak kell adni, aki megérdemli, hanem annak, akinek szüksége van rá.”

Böjte Csaba

Azt gondoljuk és valljuk, hogy a gyermeknek minden helyzetben a legnagyobb szüksége a szeretetre van. A 0-3 év közötti gyermekek személyiségfejlődésében, az anya-gyermek kapcsolat mellett, a közvetlen környezeti hatások játszanak igen fontos szerepet. A gyermekek ebben az időszakban a legérzékenyebbek, legsérülékenyebbek, így a kisgyermeknevelő személye meghatározóvá válik. Kiemelten fontosnak tartjuk a biztonságos légkört, melyben szeretettel neveljük a ránk bízott gyermekeket.

1.4 Az intézmény működtetésének célja, feladata

1.4.1 A bölcsőde célja

A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzeti / etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést.

A hátrányos helyzetű, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére törekvés, más szervezetekkel, intézményekkel együttműködve.

1.4.2 A bölcsőde feladata

Kisgyermeknevelőink gondozó-nevelő munkát végeznek, mely tartalmazza azokat a nevelési, gondozási feladatokat, melyek biztosítják a gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődését, a közösségi életre való felkészítését és a szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatását. Minden gyermek számára biztosítjuk az életkoruknak megfelelő étkezést, játékokat, amíg szüleik munkavégzésük, betegségük, szociális helyzetük, vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

1.5 Az ellátás igénybevételének módja

1. A Bölcsődébe a felvétel elsődlegesen önkéntes módon, kérelemre történik, melyet a törvényes képviselő terjeszthet elő az intézményvezetőnél, az intézmény által rendszeresített nyomtatványon.
2. A gyermek bölcsődébe történő felvételét — a szülő hozzájárulásával — a körzeti védőnő, a házi gyermekorvos, a háziorvos, a családgondozó, a gyermekjóléti szolgálat vagy a gyámhatóság is kezdeményezheti.
3. Amennyiben a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, a jegyző a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény alapján az ellátás kötelező igénybevételét elrendelheti.
4. A Bölcsődébe való jelentkezés folyamatos. Az ellátás igénybevételére vonatkozó kérelmet a Bölcsőde vezetőjéhez kell benyújtani az intézménynél e célra rendszeresített formanyomtatványon, a szükséges mellékletek csatolásával.
5. A felvételi kérelemhez csatolni kell:
 - a) munkáltatói igazolást a szülők munkaviszonyának igazolására,
 - b) a szülő tanulói jogviszonya esetén az oktatási intézmény által kiállított iskolalátogatási igazolást,
 - c) munkaerőpiaci képzésen való részvétel esetén az illetékes munkaügyi központ igazolását a képzés idejéről,
 - d) a szülő betegsége esetén a háziorvos/szakorvos által kiállított igazolást,
 - e) a gyermek betegsége esetén az ellátás indokoltságát igazoló gyermekorvosi igazolást,
 - f) a teljes családra kiterjedő jövedelemigazolást, amennyiben kedvezményt igényel,

- g) egyedülálló szülő esetén a Magyar Államkincstár igazolását emelt családi pótlék folyósításáról,
 - h) a családban nevelt három vagy több kiskorú gyermek esetén a Magyar Államkincstár igazolását emelt családi pótlék folyósításáról (amennyiben rendszeres gyermekvédelmi támogatás nem került megállapításra),
 - i) minden olyan egyéb igazolást, mely alapján a gyermek az I. pontban megadott szempontok szerint — a felvétel során előnyt élvezhet.
6. A kérelmekről, illetve a felvételtől -- a becsatolt igazolások alapján, az I. pontban meghatározott felvételi sorrend figyelembevételével — az intézményvezető — a szükséges dokumentumok teljeskörű benyújtásától számított 21 napon belül dönt, aminek eredményéről haladéktalanul írásban értesíti a szülőt/törvényes képviselőt.
7. Az intézményvezető döntése ellen -- annak kézhezvételétől számított 8 napon belül -- kifogással lehet élni, melyet Sülysáp Város Polgármesteréhez címezve a Bölcsőde vezetőjéhez kell benyújtani. A Polgármester a kifogásról határozattal dönt.
8. Amennyiben a felvételi kérelmet férőhelyhiány miatt nem lehet teljesíteni, úgy a gyermeket várólistára kell venni. A gyermekek a várólistára sem jelentkezési, hanem az I. pontban megállapított szempontok szerinti sorrendben kerülnek fel. Várólistára is csak az a gyermek vehető fel, aki már megszületett. Üresedés esetén, a listán szereplő gyermek törvényes képviselőjét haladéktalanul értesíteni kell.
9. A bölcsődei ellátás megkezdésekor az intézmény vezetője a törvényes képviselővel megállapodást köt
- a) az ellátás várható időtartamáról,
 - b) a fizetendő étkezési térítési díj mértékéről, a fizetésre vonatkozó szabályokról,
 - c) a nyújtott szolgáltatások formájáról, módjáról,
 - d) a törvényes képviselő kötelezettségeiről.
10. A megállapodás megkötése határozott időre, annak a nevelési évnél e végéig (augusztus 31.) történik, amelyben a gyermek először veszi igénybe a bölcsődei gondozást. Ezt követően a jogviszony mindaddig meghosszabbítható egy-egy évvel, ameddig az I. pont szerinti szempontok alapján a gyermek a férőhelyek figyelembe vételével felferhetőnek minősül. Több azonos státuszú gyermek esetében előnyt élvez az, aki már jogviszonyban áll az intézménnyel.

11. A beiratkozást követő 5 napon belül a szülő / más törvényes képviselő köteles benyújtani a házi gyermekorvos vagy a háziorvos igazolását arról, hogy a gyermek egészségi állapota alapján bölcsődében gondozható.

1.6 Az intézmény minőségpolitikája

Gondozó-nevelő munkánkat mindig a szakma által elfogadott, ajánlott módszerekre építve végezzük.

Intézményünkben nagy hangsúlyt fektetünk a folyamatos fejlődésre kiemelten a kisgyermeknevelők, de a többi dolgozó tekintetében is. A folyamatos megújulás alapozza meg a szakszerű, egyben a gyermekek megfelelő testi-lelki fejlődésére irányuló munkát. Ezért kiemelt feladatunknak tekintjük a *továbbképzések* folyamatos szervezését, pedagógiai, pszichológiai, előadások látogatását, valamint a kisgyermekek szocializálódási folyamatának tanulmányozását.

1.7 Az igénybevevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

0-3 éves gyermekek jogai:

- Biztonságos légkörben éljenek.
- Szeressék őket.
- A fejlődéséhez szükséges feltételek biztosítva legyenek.
- Szakember segítse fejlődésüket.
- Lehetőségük legyen a játékhoz, a tapasztalatszerzéshez.
- Veszélyhelyzetben azonnal segítséget kapjanak.
- Rendszeres egészségügyi felügyeletben részesüljenek.
- Rossz szociális helyzetben is minden segítséget megkaphassanak.

A szülők jogai:

- Megválaszthassa azt az intézményt, melyre gyermekét rábízza.
- Ismerje az ott folyó gondozási - nevelési munkát.
- Tanácsot, tájékoztatást, választ kapjon kérdéseire.
- Megismerhesse a bölcsőde életét.

- Véleményt mondhasson a bölcsőde működéséről.

A szülő kötelessége:

- Fogadja el az intézmény rendjét, ehhez alkalmazkodjon.
- Az intézmény házirendjét betartsa.
- A gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együtt működjön.
- A fizetendő térítési díjat időben rendezze.

A személyes gondoskodást végzők jogai:

- Munkájukhoz a feltételek biztosítva legyenek.
- Részt vegyenek a továbbképzésekben, önképzésben, tudományos kutatásokban, munkáját segítő kísérletekben.
- Megillessze őket a lelkiismereti szabadság.
- Tiszteletük és toleranciájuk legyen a gyermekhez és szüleihez.
- Munkájukat a törvény előírta lehetőség, a szakmai irányelv, a jogszabályban rögzített bér, munkaidő és a bölcsődevezető irányításával végezzék.

Jogaik védelmét biztosítja:

- Az intézmény közalkalmazottai körében csak olyan személy állhat alkalmazásban, akivel szemben nem áll fenn a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi. XXXI. törvény kizáró tényezője.
- Az intézmény dolgozóit és vezetőjét panasztétel esetén munkáltatójuk és fenntartójuk védelme illeti meg a kivizsgálási időszak végéig.
- A dolgozók személyes adatai a személyes adatok kezelésére vonatkozó és titoktartási szabályok szerint kezeltek.
- Az alkalmazotti közösség munkaszervezése során különös figyelmet kap a család és házasság intézményének védelme. Különös védelem illeti továbbá a várandós anyát és a kisgyermeket nevelő anyát.
- A dolgozók érdekeinek figyelembevétele nem befolyásolja hátrányosan a bölcsődei ellátásban, valamint alapellátáson túli szolgáltatásokban résztvevő kisgyermekek érdekeit.

Kötelességeik:

- Alakítsák a bölcsőde életét, gondozási - nevelési módszereket egyénre szabva alkalmazza, és önállóan alkalmazza a módszertani elveket.
- Működjenek együtt a családdal, tartsák tiszteletben a családi nevelést.
- Az etnikum, a másfajta világnézet iránti toleranciája meglegyen.
- Hivatásbéli kötelességének érezze a gyermekvédelmet.
- Szakmai és egyéni műveltségével alkalmazkodjon a bölcsőde kollektívájához.

2 A bölcsődei nevelés alapelvei

„A bölcsődei nevelés-gondozás alapprogramja 2023” alapján

2.1 A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése.

A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az alrendszerek működését, az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása, a szülői kompetencia erősítése révén a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

2.2 A koragyermekkori intervenció szemlélet befogadása

A koragyermekkori intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek egyéni igényeihez, fejlettségi szintjéhez igazodó szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. Jelenti ez azt is, hogy minél korábban szükséges kellő mértékű információt és támogatást nyújtani az érintett családoknak az eltérő fejlődés felismeréséhez, s a problémahelyzetnek megfelelő kezeléséhez.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkciójából adódóan alkalmas színtér a koragyermekkori intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő egyik fontos feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbéli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése, a korai megsegítés. Mindez a szülők bevonásával, a kompetenciahatárok betartásával, családközpontú szemlélet mentén a szükséges beavatkozások, intézkedések megtételével történik.

2.3 A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében.

Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe.

2.4 A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, szeretetteljes bánásmód, tisztelet és bizalom illeti meg. Alapvető jog, hogy a gyermek fejlődéséhez megkapjon minden segítséget, szükség esetén speciális ellátásban, fejlesztésben részesüljön.

A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Kiemelt figyelmet fordít az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására, a másság elfogadására, az előítélet-mentes, befogadó légkör megteremtésére.

2.5 A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására elfogadó, érzelmi melegséggel, megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

2.6 A fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés összes területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

2.7 A biztonság és stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatására, az adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elvesztett biztonságának újrateremtésére.

A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő”-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

2.8 Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empátikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érzésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban. Ennek a szemléletnek az érvényesítéséhez törekedni kell a gyermek és a család sokoldalú megismerésére.

2.9 Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei.

A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A

fiziológias szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit, ezért támogató, biztonságos légkörben kell megvalósulnia. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

2.10 A gyermeki kompetenciakészítés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

3 A bölcsődei nevelés feladatai

3.1 A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg.

A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

3.2 Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.

A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és pihenés feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kulturhigiénés szokások kialakítására.

A prevenciós feladatok megvalósításába szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók: gyermekorvos, dietetikus, gyógypedagógus, pszichológus, mentálhigiénés szakember, gyermekfogszakorvos stb.

Elsősorban preventív szerepet tölthet be, de a korai fejlesztésre, gondozásra, valamint a sajátos nevelési igényű, a magatartás- vagy más fejlődési problémákkal küszködő kisgyermekes esetében korrekatív lehetőségeket hordoz, az intézmény lehetőségeihez mérten kialakított, a nagymozgások gyakorlásához, különféle mozgásfejlesztéshez szükséges eszközökkel felszerelt szoba vagy erre a célra alkalmas helyiség, hidroterápiás medence vagy fejlesztő-, só-, fény-, hang-, zene-, mese- vagy alkotóterápiás szoba.

3.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. A kisgyermek bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az énérvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermekes beszédkészségének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs

kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével.

Különös figyelmet kell fordítani a korai fejlesztésre, gondozásra, valamint a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére, a szülők támogatására, szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is. A segítségnyújtás módszereinek a család igényeihez, szükségleteihez kell igazodnia.

3.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.

A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása.

Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

4 A bölcsődei élet megszervezésének elvei, módszerei

4.1 Bölcsőde „kóstolató”

Nyílt nap keretében a szülők gyermekeikkel együtt érkeznek hozzánk, egy megbeszélte időpontban. Belepillanthatnak csoportjaink életébe, ahol elmondjuk a csoport napirendjét, szokásait. A szülők feltehetik kérdéseiket, elmondhatják aggodalmaikat. Az ilyen ismerkedős napokon a szülők informálódhatnak a bölcsőde intézményéről, a gyermekcsoportok szokásairól és benyomást szerezhetnek a nevelési attitűdjeinkről.

4.2 Szülői értekezlet

Bölcsődénkbe felvételt nyert szülőknek közös értekezletet tartunk. Az értekezlet alkalmával a szülők részletesen megismerhetik bölcsődénk házirendjét, napirendjét, tájékoztatjuk a szakmai program és az szervezeti működési szabályzat elérhetőségéről. A beiratkozáshoz szükséges dokumentumok, illetve igazolások fénymásolatának fontosságára felhívjuk a szülők figyelmét. A felvett gyermekek szüleivel megállapodást kötünk, a bölcsődei elhelyezés időtartamára, tartalmára és a személyi térítési díj összegére, fizetési módjára vonatkozóan. Tájékoztatjuk őket a szülői és gyermeki jogokról, kötelességekről. Beszámolunk az Érdekképviselői Fórum fontosságáról, működésének részleteiről, a tagok elérhetőségéről. Ha szükséges megalakítjuk a fórumot, a tagok megválasztásával.

4.3 Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben egyéb szakember közreműködését kell kérni.

4.4 Szülőcsoportos beszélgetés

Ezeket az értekezleteket a csoport kisgyermeknevelői tartják, saját csoportszobáikban, a gyermekek szüleinek, törvényes képviselőinek. Az első szülőcsoportos beszélgetés a nevelési év kezdetén közvetlenül a szülői értekezlet után történik. Ekkor minden gondozónő elmondja

a csoport sajátos szokásait, gondozási tevékenységek részletes elmondásával, esetleg bemutatásával. A szülők és a nevelők megbeszélik a nevelési nézeteiket, megosztják tapasztalataikat.

Az év során 3-4 szülőcsoportos beszélgetést szervezünk. A beszélgetések tartalma általában nevelési kérdések megbeszélése, aktuális programok megszervezése, a felmerült problémák megvitatása, megoldások keresése.

4.5 Indirekt kapcsolattartási formák

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

4.6 Családlátogatás

A családlátogatás lényegi eleme, hogy a leendő bölcsődés gyermeket, otthoni környezetben ismerjük meg. Ekkor a szülő részletes beszámolót tarthat gyermeke napirendjéről, igényeiről, kedvenc játéktevékenységéről. A látogatás alkalmával a szülő informálódhat a bölcsődei életről.

A látogatást a gyermek saját nevelője, társnevelője és szükség szerint a bölcsődevezető együtt végzi. A kisgyermeknevelő felkészülten érkezik a családhoz. Az előre végig gondolt kérdéssor, a szülői kérdések, illetve az eközben felmerülő témák alakítják a kommunikáció tartalmát. A hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek családjához, a szülő beleegyezésével évente több alkalommal is ellátogathatunk.

4.7 A gyermek fogadása, átadása

A gyermek fogadása, a reggeli műszakban dolgozó kisgyermeknevelő feladata. Az érkezés és a távozás általában a szülők munkarendjéhez igazodik, illetve a bölcsőde nyitva tartásához.

A gyerekek érkezése reggel 6 órától 8 óráig folyamatos.

A korán érkező gyermekek több figyelmet, törődést igényelnek, mint a később érkező társaik, mivel álmosabbak, fáradtabbak, nyűgösebbek lehetnek. Éppen ezért a gyermek korától és alvásigényétől függően a reggeli pihenés, alvás lehetősége biztosított. Ilyenkor csend és mérsékelt világítás van a csoportszobákban.

A gyermek fogadásának fontos, többretű feladatai:

- szülőkkal való folyamatos kapcsolattartás
- tájékozódás, a gyermek hogyan létének kiderítésére
- szülők közölhetik velünk kéréseiket, gondjaikat
- a betegségből, hiányzásból visszaérkező gyerekekről is ekkor kaphatunk kellő felvilágosítást

Nagyon fontos, hogy érkezéskor minden gyermeket külön fogadunk, köszöntünk.

A gyermeket a szülő átöltöztetve kényelmes benti ruhában és cipőben adja át a kisgyermeknevelőnek, aki innentől vállal felelősséget a gyermekért.

A gyermek kiadása általában 15 óra után történik, ekkor fejezzük be az uzsonnáztatást. Indokolt esetben eltérő időpontban is kiadjuk a gyermeket, rugalmasan alkalmazkodunk a váratlan helyzetekhez.

A gyermek kiadásánál is nagy jelentősége van a szülővel való találkozásnak, hisz itt számolhatunk be az aznapi eseményekről, történésekről, a gyermek viselkedéséről, étvágyáról, alvásáról, és mindenről, amiről a szülő tudni szeretne.

A gyermek fogadását, illetve kiadását befolyásolják az évszakok és az időjárás.

A gyermek bevitelét és kiadását nem ugyanaz a gondozónő végzi. A mi felelősségünk, hogy egymást pontosan tájékoztassuk a napi eseményekről, a gyermekekkel kapcsolatos történésekről.

4.8 Beszoktatás

Az adaptáció időtartama két hét, amelytől eltérni csak a szülő kérésére és a család élethelyzetének javulása érdekében tudunk. A szülő beszoktatás sikeressége a nevelő és a szülő közötti bizalmon és együttműködésen múlik. A beszoktatás első napján 10-11 óráig tartózkodik nálunk a gyermek kísérőjével. Ez az időpont és időtartam a beszoktatás közben változik, alakul, a gyermek és szülei igényeihez mérten. A szülővel történő beszoktatás biztonságot nyújt a gyermeknek és szüleinek egyaránt. Ebben a nyugodt környezetben a nevelő és a szülő megbeszélheti a gyermek és a bölcsőde napirendjét, a gyermek szokásait, igényeit. Eközben a gyermek, az édesanya, vagy édesapa által nyújtott biztonsági kapcsolatban ismerheti meg leendő társait, az új környezetet, játékokat.

Az első napokban minden gondozási feladatot a szülő végez, a nevelő figyel. A családi nevelési-gondozási műveletekre épít a gondozónő, a bölcsőde adta lehetőségeket figyelembe véve. A kisgyermek és kisgyermeknevelője között fokozatosan alakul ki a kapcsolat, érzelmi biztonság.

Beszoktatás összegzése:

- Kapcsolatfelvétel főbb állomásai (mindig a gyerekre vonatkoztatjuk)
- Hogyan és milyen ütembe fogadja el az új környezetet?
- A kisgyermeknevelő és a gyermek kapcsolatának alakulása.
- Gondozási műveletek átvételének folyamata.
- Szülőtől való leválás folyamata.
- Napirendbe való beilleszkedés.
- Társaival való kapcsolata
- Játékok

4.9 Saját kisgyermeknevelő rendszer

A kisgyermek pszichés fejlődése nem teszi lehetővé, hogy 3 éves kor alatt csoportba illeszkedjenek be. A saját nevelő rendszer a család mintájára, az érzelmi kapcsolatot alapul véve működik. A kisgyermek egy kisgyermeknevelőhöz, illetve nevelőtársához ragaszkodik. Ebből a ragaszkodásból kialakult kötődés teszi lehetővé, hogy a gyermek az otthoni szoros anya-gyermek kapcsolatból egy intézményesített nevelő-gondozó rendszerbe beleszokjon. Egy bölcsődei kisgyermeknevelőhöz 5-7 gyermek tartozik. A személyi állandóság elve szerint a gyermeket bölcsődei tartózkodása alatt mindvégig ugyanaz a nevelő gondozza, neveli. A megfigyeléseket, a fejlődés legfontosabb fázisait ő végzi. Az alapvető gondozási nevelési tevékenységek a saját kisgyermeknevelő feladatai. Az időszakos dokumentációkat minden kisgyermeknevelő a „saját” gyermekéről végzi. A rendszer további előnyei, hogy pontosan számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, szokásait, optimális képet kapva a gyermek testi-lelki-szellemi fejlődéséről.

4.10 Gyermekcsoportok szervezése

A gyermekcsoportok létszámát a 15/1998-as NM. rendelet pontosan meghatározza, az életkor és sajátos nevelési igények figyelembevételével. A csoportlétszámok meghatározásánál

fontos szempont a csoportszoba hasznos alapterülete, melynek irányelveit szintén törvény szabályozza. A magasabb létszám a konfliktusok számának növekedését idézheti elő. Továbbá az egyéni bánásmód elve nehezebben érvényesül a nagyobb gyermeklétszám esetében. Az életkori sajátosságokat figyelembe véve heterogén és homogén csoportok is szerveződhetnek. A homogén csoportok napirendjének kialakítása kevesebb nehézséggel jár, míg a vegyes korcsoportban lévő kisebb gyermekek fejlődési törekvései megerősödhetnek a nagyobbak adta minta hatására. A heterogén csoportok „nagyjainál” előbb kialakulnak az empátiára, toleranciára utaló képességek, készségek.

4.11 Napirend

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánja biztosítani, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes gyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalma is biztosítja.

A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremti meg

6 ⁰⁰ - 8 ⁰⁰	Gyerekek folyamatos érkezése, különféle tevékenységek
8 ⁰⁰ - 8 ⁴⁵	Reggeli a csoportszobában
9 ⁰⁰ – 11 ⁰⁰	Fejlesztő tevékenységek, játék, mozgás csoportszobában, udvaron (tízórai a játéktevékenység helyszínén)
11 ⁰⁰ – 12 ⁰⁰	Készülődés az ebédhez, ebéd
12 ⁰⁰ – 14 ³⁰	Délutáni pihenés
14 ³⁰ – 15 ³⁰	Uzsonna
15 ³⁰ - 17 ⁰⁰	Szabad játéktevékenység

Bölcsődénk játékos fejlesztő tevékenységei, melyek a szabad játéktevékenység részeként szabadon választhatók:

Hétfő: mese, vers, bábozás, mondókák / anyanyelvi nevelés

Kedd: ének, hangszeres játék / zenei nevelés

Szerda: gyümölcsnap, ismerkedés a gyümölcsökkel

Csütörtök: gyurmázás, festés, fűzés / alkotójáték

Péntek: zenehallgatás, táncolás

Szakmai Program

Bölcsődénkbe járó gyermekek optimális napirendjének alapvető feltételei:

- **Folyamatos és rugalmas gondozási és nevelési feladatok:** a folyamatosság elengedhetetlen feltétele a biztonságérzet megteremtésében, amely az érzelmi fejlődés alapfeltétele.
- **Jól áttekinthető egyszerű rendszer** (folyamatos, egymást követő események): segíti a gyermeket (szülőt), hogy megfelelő módon tájékozódjon a csoporton belüli gondozási-nevelési feladatokban.

A csoport napirendjét befolyásoló tényezők:

Évszakok

- Eltérés a kinti játékformák között: *hóemberépítés, vizező játékok*
- Évszakokhoz igazodó témaválasztás: dalok, körjátékok, kreativitást, ügyességet fejlesztő foglalkozások, mint például festés, rajzolás, gyurmázás

Életkor

- Csecsemő és kisgyermek táplálkozási igényeinek kielégítése, irányelvek betartása: pépesítés, eltérő nyersanyagfajták és tápanyagszükséglet biztosítása
- Karon ülő gyermek, gondozási feladatainak folytonossága: tisztázás, etetés kézből, altatás
- Alvási igény: bölcsődénkben a kisebb gyermekeknek lehetőségük nyílik napi kétszeri alvásra, illetve a délutáni alvás kezdete és időtartama is igényeik szerint változhat
- Az egyes gondozási feladatok időtartama az önállósodási törekvések elősegítése érdekében eltérő lehet

Gyermekek érkezése, távozása

- Korán érkező gyermekeknek lehetőségük van 1-1,5 óra alvásra, pihenésre. Ők a csoport sorrendjében legelől helyezkednek el.
- Fél 9 után érkező éhes gyermeket igény szerint megreggeliztetjük.
- Este 5-ig itt lévő gyermekeknek pótuzsonna biztosítása.

Időjárás

- Gondozási feladatok időtartamát meghosszabbítja, a hideg időjárásban, a ruházat mennyisége
- Szabadlevegőn tartózkodás időtartama a hideg, illetve a túl meleg időszakban lerövidül

Csoportlétszám, csoportösszetétel, fejlettség

Szakmai Program

- A változó csoportlétszám, összetétel és a fejlettségi szintnek megfelelően alakul a játéktevékenység és az önállósodási törekvések kibontakoztatása.

4.12 Ünnepeink, hagyományok

Az ünnepek hagyományok tisztelete, megtartása az értékteremtő jellegén túlmenően hozzájárul a mélyebb bölcsőde-család kapcsolat kialakításához.

Az alábbi ünnepeket tartjuk fontosnak:

– *Mikulás*

Mikulásnak öltözött felnőtt végig járja a csoportokat, és megajándékozza a gyermekeket.

– *Adventi készülődés, Karácsonyi vásár*

A kisgyermeknevelő a gyerekekkel együtt, ajtó és ablak díszeket készítenek, melyeket a bölcsőde épületében elhelyezünk.

– *Húsvét*

Tojáskeresés a játszóudvaron.

– *Anyák napja*

Csoportonként önálló ünneplés.

– *Család,- és Gyermeknap*

A gyermekek családjukkal érkeznek hozzánk. A kicsik szüleikkel, ismert, biztonságos környezetben kézműveskedhetnek, játszhatnak. A családok szívesen részt vesznek a kisgyermeknevelők által rendezett sorversenyeken, énekversenyeken. Mindenki örömmel várja a helyi tűzoltókat, mentőöket, néptáncosokat.

5 Táplálkozás

A gyermekek optimális fejlődéséhez elengedhetetlen a megfelelő mennyiségű és minőségű táplálék, a korosztály tápanyagszükségletének megfelelően. Bölcsődénk az egészséges táplálkozást kiemelt fontosságúnak tartja. Intézményünk a HACCP minőségbiztosítási rendszer alapján, működik.

5.1 A kisgyermekek ételmezése

A bölcsődés kisgyermek ajánlott napi energia és tápanyagbevitel, melynek 75%-át a bölcsődei ételek biztosítják.

Energia: 1100-1300 kal,

Fehérje: 41g 13 %

Zsír: 42g 30%

Szénhidrát:181g 57%

Étlapunkat szakember tervezi, melyet bölcsőde orvosi ellenőrzést követően, saját főzőkonyhánkban készítünk el. Friss természetes alapanyagokból válogatunk, óriási gondot fordítva a tisztításra és az egészséges elkészítési módokra. Az öt alapvető élelmiszercsoportból állítjuk össze a gyermekek étrendjét. A megfelelő mennyiségű folyadékpótlásról minden nap gondoskodunk. A bölcsődevezető, vagy az általa megbízott személy minden étkezés előtt, megkóstolja az ételt.

A bölcsődei ételmezés során a korszerű csecsemő- és kisgyermek-táplálási elveket kell figyelembe venni, úgy, hogy a táplálék:

1. mennyiségileg elegendő és minőségileg helyes összetételű,
2. biztonságos, a higiénés követelményeknek megfelelő,
3. megfelelő konyhatechnikai eljárásokkal elkészített és élvezhető legyen.

5.2 Csecsemőtáplálás

A csecsemők étkezési szokásai nagymértékben eltérnek a kisgyermekek étrendjétől. Nekik külön étlap szerint történik az étel elkészítése.

A tápszert és a pépesített ételt a tejkonyhában készítjük el. Az ehhez szükséges edényeket, eszközöket külön mosogatjuk, tároljuk,

A különböző tápszerek eltérő felhasználási útmutatóira kiemelten ügyelni kell.

6 Tárgyi felszereltség

Bölcsődénk bútorzata, színvilága a kisgyermekek igényeihez igazodik. A bútorok kiválasztásánál fontos szempont volt a balesetek elkerülése szempontjából a lekerekített élű asztalok, székek, a könnyű tisztíthatóság és az esztétikus megjelenés.

Játékaink az alapvető két szempontnak felelnek meg:

- egészségügyi szempontok
- pedagógiai szempontok

A gyermekek eszközei, játékai, több tevékenységformához is használhatóak. Fontosnak tartjuk, hogy minden tevékenységformához legyenek megfelelő játékeszközök, amelyek színe, formája, nagysága, keltse fel a gyermek érdeklődését. A csecsemőkorúak játékai fajtájukban, méretükben eltérnek a tipegő korú gyermekekétől. Minden csoportban nyitott játékpoliccon vannak elhelyezve, a Módszertani Útmutató által ajánlott alapjátékok, a nemek közti egyenlőséget is figyelembe véve.

A csoportszobák mindegyikében megtalálható a „puha sarok”, ahol a játék közben elfáradt gyermek megpihenhet.

Az évszakoknak, időjárásnak megfelelően használjuk a játszóudvart, teraszt, ahol futkározhatnak, motorozhatnak, homokozhatnak, pancsolhatnak a gyermekek. Esős időben a zárt teraszon motorozásra, mérleghintázásra van lehetőség. Szélsőséges hőmérséklet esetén nagymozgásos tevékenységeket a benti tornaszobában végzünk.

7 Személyi feltételek

7.1 Képzett szakemberek

Bölcsődénket felsőfokú végzettségű szakember vezeti. A gyermekek gondozását-nevelését kisgyermeknevelői képzésben részt vett tanult, tapasztalt szakemberek látják el. A nevelőnői hivatás sokrétű ismeretet, tudást, tapasztalatot igényel, amely hozzájárul a gyermek harmonikus fejlődéséhez. A képzés alatt a gondozási műveletek megtanulásán túl, zenei, pszichológiai és egészségügyi ismereteket sajátítanak el. Bölcsődénkben két kisgyermeknevelő felsőfokú végzettséggel látja el feladatát. Az ő általuk hallott, elsajátított tudás nagymértékben hozzájárul bölcsődénk szakmai fejlődéséhez.

Szakembereink a 9/2000 (VIII.4.) SZCSM rendelet értelmében, a kötelező szakmai továbbképzéseken a tervben megfelelően részt vesznek.

7.1.1 Szakképesítést igénylő:

- intézményvezető 1 fő
- intézményvezető-helyettes 1 fő
- kisgyermeknevelő 8 fő
- ételmezésvezető, konyhai kisegítő 1 fő
- szakács 1 fő
- dajka 2 fő

7.1.2 Szakképesítést nem igénylő:

- intézményi takarító 1 fő

8 A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

A bölcsődei élet alapvető helyzetei a gondozási-nevelési tevékenységek színterei.

8.1 Gondozás

A gondozás egy bensőséges kapcsolat kisgyermeknevelő és kisgyermek között, melyben a cél a gyermek testi szükségleteinek kielégítése. A gondozási tevékenységek alkalmával a nevelő segíti a gyermek próbálkozásait, pozitív megerősítést ad egy-egy jól teljesített feladat elvégzése után. Fontos, hogy a gyermek érezze a gondozója által biztosított segítséget, odaadó figyelmet. A gyermek ilyenkor kiemelkedő figyelmet kap saját nevelőnőjétől. Lényeges az elegendő idő biztosítása, mivel a műveletek elvégzése rengeteg gyakorlást igényel. A gyermek a gondozási műveletek közben saját testi szükségletei kielégítése kapcsán ismeri meg önmagát és gondozónőjét. Gondozója az egész tevékenység alatt kommunikál a gyermekkel, amely segíti az egészséges személyiség kibontakozásában és az anyanyelvi fejlődésben.

8.2 Játék

A játék a gyermek alapvető megismerő tevékenységformája, mely által felfedezheti az őt körülvevő világot. A szocializáció képességének kialakulásában és a kisgyermek mindenre kiható fejlődésében kiemelt fontosságú a játéktevékenység.

A gondozónő a játék feltételeinek biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

8.3 Mondóka, ének

A kisgyermek zenei nevelése az érzelmi és az értelmi fejlődés alapja. Napi rendszerességgel hallgatunk komolyzenét, illetve a táncoláshoz népzenei.

Bölcsődénk mondókás énekes gyűjteményt készített, melyet a szülők nagy örömmel fogadtak, így ők is énekelgethetnek, mondókázgathatnak gyermekükkel.

A bölcsődében sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a gondozónő kellemes ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés.

8.4 Vers, mese

A gyermekek szívesen hallgatnak verseket, mondókákat, amelyek nagy hatással vannak a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet, képzelet és a szociális fejlődésére.

A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre.

A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban.

8.5 Alkotó tevékenységek

A különféle alkotó tevékenységek feltételeinek biztosításával, a felébredő alkotókedv fenntartásával pozitívan járunk hozzá a gyermek személyiségének fejlődéséhez. Fontos az elkészült alkotások pozitív bírálata, elismerése, amely segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődést. Az önkifejezés mellett a kézügyesség, a térorientáció, a figyelem, a koncentráció és az esztétikai érzék egyaránt optimálisan fejlődik egy-egy tevékenység által.

Csoportban végzett alkotó tevékenységek:

- rajzolás
- festés
- színezés
- nyomdázás
- ujjfestés
- gyurmázás
- gyöngyfűzés
- „pötyi”
- állatfigurák gyümölcsből
- alakok termésekből

8.6 Egyéb tevékenységek

A gyermekek kisgyermeknevelőik kezdeményezésére, önként részt vehetnek bizonyos tevékenységekben. Ezek a közvetlen környezetben előforduló természetes tevékenységek, az egészség és a hasznosság jegyében. Tavasszal és nyáron a gyermekek szívesen segítenek a viráglocsolásban, ősszel és télen pedig madáreleséget készítünk a bölcsőde körül élő szárnyasoknak. Ezen kívül heti rendszerességgel ismerkednek gyermekeink a gyümölcsökkel, zöldségekkel. Az ismerkedés alkalmával a gyermekek aktívan részt vesznek egy-egy részfeladat elvégzésében, megmossák, megtisztítják a gyümölcsöket.

8.7 Mozgás

A mozgásos játékok fejlesztik a gyermek állóképességét, testtartását, erőnlétét ezen kívül segít az egészség megőrzésében. Az egyik súlyos társadalmi probléma, az elhízás, mely már típegő korban megalapozódik a rendszertelen nem megfelelő tápanyagbevitellel és a mozgásszegény életmóddal. Bölcsődénk kisgyermeknevelői gondos odafigyeléssel biztosítják a gyermekek napi mozgásigényének kielégítését, szeretettel bátorítják, a kevésbé motivált gyermekeket. Az egészséges kisgyermek szívesen ugrándozik, szaladgál, tornázik, táncol.

Nevelési cél: a szervezet optimális fejlődésének elérése, megtartása, testi képességek kialakítása, egészség megőrzése, a mozgás kultúrájának megalapozása.

8.8 Tanulás

Tanulásnak értelmezünk minden olyan tapasztalatszerzést, információt, amely tartós változást idéz elő a gondolkodásban, viselkedésben. Ezek a tanulási folyamatok egyaránt elsajátíthatók a gondozási és a nevelési tevékenységek következtében is. A 3 év alatti gyermekek tanulási formái az utánzás és a spontán tapasztalatszerzés, amely leggyakrabban egy-egy játéktevékenység vagy interakció következtében alakulnak ki.

8.9 Kapcsolattartások

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, *egyéni kapcsolattartási formák*: beszélgetés érkezéskor és hazamenetelkor, üzenőfüzet, családlátogatás; *csoportos kapcsolattartási formák*: szülői értekezletek és szülőcsoportos beszélgetések, családi délutánok, hirdetőtábla, nyílt napok, írásos tájékoztatók, szervezett programok, e-mail (bolcsode@sulysap.hu), weblap (www.sulysapbolcsi.hu). Mivel mindegyik más-más szerepet tölt be, célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni.

8.10 A bölcsődei hálózaton belül

A bölcsődék fontos intézményei, szakmai központjai a regionális módszertani bölcsődék, melyeknek feladata az egyes bölcsődék szakmai működésének segítése és folyamatos figyelemmel kísérése.

8.11 Bölcsőde és óvoda kapcsolata

A két intézmény között fontos olyan tartalmas kapcsolat kialakítása, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, ezáltal a gyermekek számára az átmenet is zökkenő mentesebbé válhat. Bölcsődénk napi kapcsolatban van a helyi óvodai intézményekkel, óvónőkkal.

8.12 Egyéb kapcsolatok

Az intézmény vezetője közreműködik a bölcsődés gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében, a segítő egyesületekkel, szervezetekkel, intézményekkel. A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat alakítottunk ki mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba kerülnek / kerülhetnek (többek között: Védőnői Szolgálat, Gyermekeorvosi Szolgálat, Dr. Gáspár István Humánszolgáltató Központ, Gyámhatóság). Az intézményvezető kapcsolatot tart minden egyéb szociális, illetve a szakmai szolgáltatások ellátására létrehozott intézményekkel, szakértői bizottságokkal, szociális előadókkal, a Szociális Bizottsággal, a Pedagógiai Szakszolgálattal, az egyházak képviselőivel, az egészségügyi ellátást biztosító egészségügyi szolgáltatóval.

9 Sajátos feladatok

9.1 Gyermekvédelem

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról az 1997.évi XXXI. törvény rendelkezik, melynek megfelelően végezzük feladatainkat. Bölcsődénk a gyermekvédelmi jelzőrendszer része, miszerint a gyermek veszélyeztetettségére utaló bármilyen jelet észlelünk, azonnal felvesszük a kapcsolatot a helyi Gyermekjóléti Szolgálattal. Fontos a családdal való folyamatos kapcsolattartás, a segítség felkínálása, indokolt esetben időszakos családlátogatás.

9.2 Egészségvédelem

Ha a kisgyermeken betegség jelei láthatóak, akkor a bölcsőde orvosa, a bölcsőde vezetője értesíti a szülőt. Minden egyes betegség után orvosi igazolással várjuk vissza a bölcsődébe. Lázas, fertőző vírusban szenvedő és antibiotikumot szedő gyermek az intézménybe nem fogadható. A fertőző betegséget terjesztő rovarok, ízeltlábúak, rágcsálók elleni védelmet a bölcsőde szigorúan szabályozza, mely megfelel az ÁNTSZ előírásainak. Fejzettség ellenőrzését, a kisgyermeknevelők havi rendszerességgel végzik, szükség esetén az irtásról is gondoskodnak.

9.3 Gyógyszerelés

Ha a gyermeknek állandó gyógyszerei vannak, akkor a szülőnek ezt egyeztetni kell a bölcsődeorvossal, kisgyermeknevelővel és a bölcsőde vezetőjével, ezt a szülőnek írásban dokumentálnia kell. Bölcsődénkbe antibiotikumot nem adunk be. Ha a gyermek nálunk betegedik meg, lázát és a fájdalmát csillapítjuk, ameddig szülei nem érnek ide. Fejzettség esetén a kezelést az egész csoportban azonnal megkezdjük. A bölcsődében használt gyógyszerek, gyógyszerkészítmények pontos nevéről tájékoztatjuk a szülőket, a szülőktől írásos beleegyezést kérünk használatukra vonatkozóan.

9.3.1 Gyermekfogászati prevenció

Intézményünk minimalizálja a cukor és a cukros innivalók fogyasztását, helyette inkább vizet adunk. Fontosnak tartjuk a helyes rágásra nevelést, amely alapvető prevenció a fogak védelme érdekében. A gyermekcsoportok naponta egyszer szájöblítést végeznek, az ügyesebbek fogkrém nélkül tanulják a fogak tisztításának helyes technikáját. Az óvodába készül

gyermekek a fogkrém használatának szabályait is megtanulják. A fogtisztítás szokáskialakítását már a legkisebbeknél alkalmazzuk.

9.3.2 Levegőzés

Levegőzésnek tekinthető minden olyan mozgás, játékforma alvás, ami a szabadban történik. A szabadban töltött idő függ a gyermek korától, évszakoktól és az időjárási tényezőktől. a mindennapos levegőzés csak szélsőséges időjárás esetén hagyható ki. Nyári időszakban fokozottan figyelni kell a bőr megfelelő védelmére és a vízpótlásra

10 Dokumentáció

10.1 Intézményvezető által vezetett dokumentáció:

10.1.1 Gyermekről

- Felvételi könyv
- Nyilvántartás a gyermekekről
- Megállapodás
- Szülői nyilatkozat
- Elektronikus táj alapú nyilvántartás a KENYSZI rendszerben
- Statisztika
- Nyilvántartás az étkezést igénybe vevőkről
- Intézményi térítési díj elszámolása
- Étrend
- Fertőző betegségek kimutatása
- Tetvességi nyilvántartás
- Nyilvántartás a gyermekbalesetekről

10.1.2 Dolgozókról

- Személyi anyagok
- Munkaköri leírás
- Egészségügyi nyilatkozat
- Szabadságok nyilvántartása
- Jelenlét kimutatása
- Nyilatkozat (nem folyik ellene gyermekbántalmazás miatti eljárás)
- Továbbképzési kötelezettséggel kapcsolatos nyilvántartás

10.1.3 Egyéb

- Munkaterv
- Továbbképzési terv
- Szakmai Program
- SZMSZ

- Éves beszámoló
- Leltár
- Munka-és tűzvédelmi napló

10.1.4 Kisgyermeknevelők által vezetett dokumentációk

- Csoportnapló
- Családi füzet
- Gyermekfejlődési dokumentáció
- Fejlődési napló
- Gyermekről készült írásos jellemzések

10.2 Élelmezésvezető által vezetett dokumentáció

- Heti étrend
- Számlák, bizonylatok
- Kimutatások
- Ételrecept gyűjtemény
- HACCP-hez kapcsolódó dokumentumok

11 Mellékletek

1. Megállapodás
2. Szervezeti és Működési Szabályzat